

19-11-2013

Beste collega's van het Center for People & Buildings,

Op de eerste plaats wil ik Gerry Hofkamp en Juriaan van Meel van harte feliciteren met de nieuwe uitgave van de werkplekwijzer. Ook mijn gelukwensen aan jou Wim Pullen. Want ik zie jou als drijvende kracht achter het Center waardoor het een unieke plek inneemt in het landschap van advies- en onderzoeksorganen in Nederland. Als we dan toch namen noemen, dan wil ik van de gelegenheid gebruik maken om ook Theo van der Voordt te noemen - een autoriteit in Nederland en ook verbonden aan het Center.

Vanzelfsprekend had ik mijn gelukwensen graag persoonlijk overgebracht, maar ik ben helaas verhinderd om te komen. Vandaar deze oplossing die wellicht ook aardig past in de virtualisering van processen. Ik ben werkzaam in Rotterdam bij Laanbroek Schoeman, ik ben een groot Feyenoordfan, en daarom leek het me een juiste plek om voor deze gelukwensen een bijzondere plek te kiezen: Hotel New York.

Bij het verschijnen van deze nieuwe uitgave gaan mijn gedachten toch eerst terug naar 2006. Met het verschijnen van de werkplekwijzer werd toen met een klap een eind gemaakt aan de Babylonische spraakverwarring bij adviseurs, inrichters, studenten en ander volk naar de benaming van werkruimten, werkplekken en faciliteiten. Een volwassen vakgebied vereist een eenduidige terminologie en heldere definities. Dat geeft in het brein als het ware weer ruimte: dáár hoeven we het niet meer over te hebben. Eerst had ik het idee dat de werkplekwijzer vooral een praktische gids zou zijn. Maar door die normalisering van begrippen groeide de werkplekwijzer uit tot een algemene standaard. Als adviseurs hebben we jarenlang aan opdrachtgevers standaard bij elke opdracht een stapeltje werkplekwijzers uitgereikt. Natuurlijk vanwege de inhoud, maar ook reeds vanaf het begin was aandacht besteed aan de bijzondere vormgeving en aan de pictogramman - die volgens mij in Nederland ook al een eigen leven zijn gaan leiden.

En dan ligt nu een volwaardige opvolger. Ik moet nu spreken van WerkplekWijzer, zo begrijp ik uit de inleiding. Een mooi schema van mens, werk en werkomgeving. Die laten zich in de WerkplekWijzer afzonderlijk beschrijven, maar het gaat mij vooral ook om de wisselwerking - de interactie - tussen deze drie elementen. Die wisselwerking brengt mooie nieuwe vraagstukken in het vizier, zoals de beleving, sociale interactie, samenwerking enzovoorts. Te vaak wordt bijvoorbeeld productiviteit gezien als een resultaat van gericht aan de juiste knoppen draaien: een mechanisch wereldbeeld van de organisatie als een goed afgestelde machine - en het is goed te lezen dat Hofkamp en Van Meel een ruimer organisatiebeeld

neerzetten. Natuurlijk zit daar ook een spanning: als je het treurige rijtje van Bricks, Bytes and Behaviour verlaat, wordt een schitterend vakgebied blootgelegd - zo ruim en breed - dat het weer schreeuwt om een zekere begrenzing.

Conceptontwikkeling is een route. Zo start het boek. Dat is een veelgekozen metafoor: een reis die wordt ondernomen met een vaag beeld van een eindvorm maar waarbij onderweg veel wordt geleerd. De intrigerende vraag is of - vanuit een veranderkundig perspectief - het ontwikkelen van een concept kan worden opgevat als een vorm van 'social learning' of 'collective learning' waarin de verschillende elementen - genoemd in de WerkplekWijzer - een bijzondere betekenis krijgt voor de eigen organisatie. We zien dat de lezer niet direct wordt meegevoerd naar de beschrijving en normering van werkplekken, maar eerst wordt stilgestaan bij de procesdimensies van huisvestingsprojecten. Ik vind die benadering zeer waardevol, voor zowel adviseurs als voor hun opdrachtgevers.

De meer technisch georiënteerde lezer duikt wellicht direct in hoofdstuk 4 met de treffende beschrijvingen van de werkplekken. Ook hier weer de bekende pictogrammen - maar ook een schat aan fotomateriaal waarbij heel zorgvuldig is omgegaan met de verschillende ontwerpen van gerenommeerde en bekende ontwerpers en inrichters. Mijn nieuwsgierige geest gaat dan ook naar de nieuwe ruimtes en voorzieningen: gamesroom, verkeersruimte want we spreken niet meer van gangen.

De nieuwe huisvesting kent zijn of haar begrenzing die zich uit in klachten van de gebruikers. Welke klachten zijn dat dan? Is daar een patroon in te onderkennen? En vooral: wat is er aan te doen? Moet de mens zich maar aanpassen aan de gegeven werkomgeving, of moet de werkomgeving zich vormen in functionaliteit, maar ook in bijvoorbeeld materiaalkeuze, aan de menselijke aard en natuur? Ik weet zeker dat dit hoofdstuk in de WerkplekWijzer veel lezers zal vinden, want dat het momenteel in lang niet alle gekozen vormen een prettig en productief vertoeven mogelijk is, is wel een understatement.

Het mooie is dat de Wijzer afsluit met het bespreken van tal van voorbeelden van hedendaagse huisvesting. Werkelijk schitterend fotomateriaal, heel verzorgd voorzien van de juiste projectinformatie, mooie treffende teksten. Als je goed naar dat materiaal kijkt, dan moet je toch erkennen welke vorderingen - reuzenstappen - we in Nederland hebben gemaakt in de vormgeving en inrichting van vooral ook kantoren en werkruimten. In de zorgvuldige schepping van de werkomgeving zit een erkenning in wat arbeid en samenwerken voor mensen betekent - welke plek arbeid inneemt in ons dagelijks bestaan.

Beste Gerry en Juriaan, en met jullie ook de andere samensteller, vormgevers en geraadpleegden. Wat een schitterende uitgave. Het kan niet anders zijn dan dat de WerkplekWijzer wederom haar weg vindt naar een breed publiek. Maar meer. De WerkplekWijzer zal een belangrijke rol spelen in de verbetering van de werkomgeving van vele duizenden Nederlanders, wellicht zelfs leiden tot andere normen van kantooromgevingen. En daarmee zal ook deze uitgave uitstijgen boven wat zij ook wil zijn: een praktische gids door het oerwoud van huisvestingsterminologie.

Van harte mijn complimenten

Michaël Geerdink